

עפ"ג 3082/04/15 - מדינת ישראל נגד אליהו פרידמן

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים
לפני כבוד השופט רפי כרמל, אב"ד
כבוד השופט כרמי מוסק
כבוד השופטת שירלי רנר

עפ"ג 3082-04-15

מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים
אליהו פרידמן
ע"י ב"כ עוה"ד עופרי מרדכי

המעוררת

נגד
המשיב

פסק דין

ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום (כבוד השופט שמואל הרבסט), בת"פ 60604-03-14 מיום 16/2/15.

1. המשיב הודה והורשע בגידול סם מסוכן מסוג קנביס במשקל כולל של 2.8 ק"ג, בדירתו בירושלים. לצורך גידול הסם רכש המשיב זרעי קנביס, אוהלים, עציצים, מפוחים, מאווררים, מנורות, שנאים, רפלקטור, פילטרים, ספוגיות, מדי חום, אדמה, חומרי דישון ומטחנת עלים. בנוסף, בנה המשיב בתוך הדירה קיר גבס, באופן שנוצר חלל נסתר, שהוסלק מאחורי ארון בגדים, שתל את שתילי הקנביס באדניות, תוך שהקפיד על השקיה כנדרש והתקין תאורה מתאימה. בנוסף, בתום הליך הגידול, קטף המשיב את עלי הסם וייבש אותם. בהתאם, הורשע המשיב בעבירה של גידול סמים ובהחזקת כלים הדרושים להכנת סם. המשיב נדון בגין אלה לעונש של 300 שעות של"צ, שישה חודשי מאסר על תנאי, חתימה על התחייבות, קנס כספי בסך 2,000 ₪ או 40 ימי מאסר תמורתו וצו מבחן לשנה.

2. ערעורה של המדינה מתמקד בקולת העונש.

3. לטענת המערערת, בין היתר, בית משפט קמא לא ייחס את החומרה הראויה לעבירות בהן הורשע המשיב, ועל-כן לא נגזר עליו עונש ההולם את חומרתן. נטען כי נגע הסם הוא מכת מדינה ויש להילחם בנגע זה מלחמת חורמה, ובפרט במגדלי הסמים. לא ניתן משקל הולם לנסיבות המחמירות שעיקרן כמות הסם הגדולה, הכלים והאמצעים הרבים והמגוונים ששימשו שאת המשיב, התחכום בגידול הסם באזור מוסתר, גידול הסמים עד להשלמת צמיחתם, משך הזמן הארוך בו עסק המשיב לצורך הוצאתן לפועל של העבירות בהן הורשע, חלקו הבלעדי ובקיאותו בגידול הסמים. נטען כי בית משפט קמא סטה סטייה משמעותית ממתחם העונש ההולם. באה הפנייה למקרים דומים אחרים בהם נדונו מגדלי סמים לתקופות מאסר ארוכות יחסית. נטען כי יש לגזור את עונשו של המשיב לתקופת מאסר שתהלוך מקרים דומים אחרים, דהיינו עונש מאסר בפועל לתקופה משמעותית. עוד נטען כי ניתן משקל יתר לשיקולי השיקום בעניינו של המשיב, ושיקום אינו אמור להחליף את עקרון ההלימה, ולא בכל מקרה יביא השיקום לחריגה לקולא ממתחם הענישה שנקבע. אמנם גם היום מקומו של השיקום לא נפקד מהגורמים אותם יש לשקול לאחר תיקון 113 לחוק העונשין, אך יחד עם זאת יש לתרגם את עקרון השיקום במידתיות, תחת רמת הענישה בנסיבות הקונקרטיות תוך שלא תבוא התעלמות מהערכים האחרים, אותה אמורה הענישה לבטא.

4. מנגד, טען ב"כ המשיב כי בית משפט קמא התייחס לכל הנסיבות הנדרשות אך שם דגש על האפיק השיקומי. נטען כי פסקי הדין אליהם מפנה המערער אינם דומים לעניינו, כגון נאשמים בעלי עבר פלילי או נסיבות קשות אחרות ובאה הפניה לפסיקה אשר נטען כי יש בה לתמוך בעונש שהוטל על המשיב. מדובר באינטרסים משתלבים: הציבור והאישי-שיקומי ויש מקום להעדיף האינטרס השיקומי כפי שנעשה. נטען כי טענות המערערת לפיה בית משפט קמא שגה במספר שיקולים, נשמטת נוכח אמירות מפורשות של בית משפט קמא באותם עניינים. במיוחד באה הפניה והדגשה לדברי בית משפט קמא בעניין סטייתו ממתחם הענישה נוכח הסמכות הנתונה לו ואין מדובר בשגיאה אלא בטעות שיקול דעת.

5. בית משפט השלום ציין בגזר דינו כי מדובר בעבירות חמורות, נפוצות רבה, הן קלות לביצוע ורווח כספי טמון בצידין, ואלה מחייבים תגובה עונשית הולמת. הודגש כי חלקו של המשיב בביצוע העבירות היה דומיננטי ובעל משקל, ועל כן נקבע כי מתחם הענישה ההולם במקבץ העבירות בהן הורשע המשיב, נע בין שישה חודשי מאסר ועד לשמונה עשר חודשי מאסר בפועל. לצד זאת נבחנו נתוניו ונסיבותיו של המשיב, כבן 25 שנים, עברו נקי, הוא עבר הליך שיקום מרשים ומשמעותי, קיבל אחריות על מעשיו, שירות המבחן המליץ על הטלת עונש שעניינו של"צ. בית משפט נתן משקל להבעת החרטה של המשיב, לאורח חייו הנורמטיבי עד כה ולאפשרות השיקום הטמונה בו, ועל-כן, ומאחר שמצא כי קיים סיכוי ממשי לשיקומו של המשיב, קבע כי ניתן לסטות לקולא ממתחם הענישה, שיקולי השיקום נמצאו במקרה זה גוברים על האינטרס הציבורי, ועל כן נקבע עונש המתאים למטה מחלקו התחתון של מתחם הענישה שנקבע על-ידי בית משפט קמא.

6. בעניינו של המשיב התקבלו מספר תסקירי שירות המבחן. התסקיר הראשון ניתן בחודש אפריל 2014, בו בא פירוט לרקע המשפחתי של המשיב, תנודתו בין מסגרות לימוד שונות במשך השנים והמחלוקות המשפחתיות בינו לבין אביו בעיקר. צוין כי המשיב החל שימוש בסמים בגיל 16, כאשר בתקופה האחרונה השימוש בקנביס הפך להיות מסיבי יותר, עד כדי התמכרות. שירות המבחן התרשם כי ברקע העבירה קיימות תחושות הלחץ וחוסר האונים בהם היה שרוי המשיב, על רקע חובות מצטברים ותחושת בדידות. צוין כי למשיב קושי להסתגל למסגרות ולקבל סמכות. למשיב אין הרשעות קודמות, הנו נשוי, בשלב הכנת התסקיר הוא שולב על ידי שירות המבחן בהליך גמילה וגילה שיתוף פעולה.

בתסקיר שניתן בחודש ספטמבר 2014, צוין כי המשיב עובר תהליך שיקום משמעותי, בדיקות לאיתור שרידי סם נמצאו נקיות, שירות המבחן ראה חשיבות רבה להמשך קיום ההליך הטיפולי. הומלץ גם על יציאתו לעבודה בפיקוח. בתסקיר המסכם מחודש דצמבר 2014, נאמר כי המשיב ממשיך להגיע באופן עקבי ויציב לתכנית הטיפולית במסגרת המכון הירושלמי לטיפול בהתמכרויות ובתחלואה כפולה, הכוללת השתתפות במרכז יום, שיחות טיפוליות פרטניות ומסירת בדיקות לאיתור סם. המשיב משתף פעולה באופן עקבי, הוא רואה חשיבות בהליך הטיפולי שיקומי בו הוא נמצא, ולאור התקדמותו היציבה והחיובית בהליך הטיפולי שיקומי מזה כשישה חודשים ורצון לשיקום אורחות חייו, באה המלצת שירות המבחן למתן צו מבחן, של"צ, קנס כספי ומאסר על תנאי. במסגרת הדיון בערעור התבקש שירות המבחן להמציא תסקיר מעדכן בנוגע עם המערער. התסקיר אכן הומצא. צוין בו כי המערער ממשיך בקשר הטיפולי, מוסר בדיקות לאיתור שרידי סם והחל לעבוד. הומלץ על של"צ בהיקף נרחב ומבחן למשך שנה. בעקבות התסקיר המשלים טען הסנגור כי יש בכך ראיה לכך שהמשיב עלה על דרך שיקום יציבה.

7. השאלה העומדת במוקד הערעור הנה האם אכן היה מקום לסטות ממתחם הענישה שנקבע על ידי בית משפט קמא לקולה, באופן מפליג למדי, עד כדי התרכזות במשיב ובו בלבד, כנגד האינטרס הציבורי המורה לענישה משמעותית ומרתיעה בגין העבירות והמעשים בהם הורשע המשיב. מחד, מדובר בפעילות עבריינית מתמשכת שנעשתה בקפידה, בתכנון מפורט, לאחר לימוד ההליכים הנדרשים לגידול סמים ובאורח מוסלק מעבר לקירות גבס, פעילות שהניבה סם במשקל נכבד. מנגד, המשיב עבר הליך שיקום מוצלח ומשמעותי, והקפיד על הימנעות משימוש בסם. שיקלולם של אלה מוליך למסקנה כי חומרת מעשי הנאשם ומדיניות הענישה מורים על ענישה מחמירה יותר מזו שגזר עליו בית משפט השלום, חרף הליך השיקום המוצלח. לפיכך, ולאור כך שערכאת הערעור אינה ממצה את הדיון, הערעור מתקבל במובן זה שהנאשם ירצה חמישה חודשי מאסר בפועל. במידה שהמשיב ימצא מתאים על ידי הממונה על עבודות השירות, ירצה המאסר בדרך של עבודות שירות. עונש המאסר בעבודות שירות יבוא במקום השל"צ שנגזרו על ידי בית משפט קמא. יתר חלקי גזר הדין יעמדו על כנם.

ניתן היום, כ"ט תמוז תשע"ה, 16 יולי 2015, במעמד ב"כ המבקשת, ב"כ המשיב והמשיב עצמו.

שירלי רנר, שופטת

כרמי מוסק, שופט

רפי כרמל, שופט
אב"ד